

БУЙРАК ТРАНСПЛАНТАЦИЯСИ

Достанова Умида Усанвиевна

Республика ўрта тиббиёт ва фармацевтика ходимларини малакасини ошириш ва уларни ихтисослаштириш маркази ўқитувчиси.

Бободжонова Гулчехра Бахтиёрвиевна

Республика ўрта тиббиёт ва фармацевтика ходимларини малакасини ошириш ва уларни ихтисослаштириш маркази ўқитувчиси.

АННОТАТСИЯ

Мамлакатимизда ўрта тиббиёт ходимларини тайёрлаш, малакасини ошириш, тиббиёт муассасаларида ҳамширалик ишини халқаро андозаларга мос тарзда ташкил этиш борасида замонавий тизим яратилган. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2021-йил 10-октябрдаги ПҚ-5254-сон “Хирургия хизматини трансформация қилиш, ҳудудларда жарроҳлик амалиётлари сифатини ошириш ва кўламини кенгайтириш чора-тадбирлари тўғрисидаги қарори, “Ўзбекистон Республикаси Инсон аъзолари ва тўқималарининг трансплантацияси тўғрисидаги” Ўзбекистон Республикаси қонунчилик палатаси томонидан 2022-йил 26-апрелда қабул қилинган қонуни асосида яратилган.

Ушбу қонунларнинг мақсади инсон аъзолари ва тўқималарини трансплантацияси соҳасидаги муносабатларин тартибга солишдан иборат. Инсон аъзолари ва тўқималарини олиш ҳамда трансплантацияси давлат соғлиқни сақлаш тизимининг тиббиёт муассасалари томонидан амалга оширилади, ушбу муассаларнинг рўйхати Республика Вазирлар Маҳкамаси томонидан белгиланган.

Олдинлари Ўзбекистон Республикаси фуқоралари буйрак трансплантация операцияси учун Ҳиндистон, Жанубий Корея, Германия, Россия, Америка ва бошқа давлатларга боришар еди. Ҳозирги кунда Президентмиз Мирзиёв Шавкат Миромонивич ташаббуслари билан юртимизда ҳам юқоридаги қарор ва қонунларга асосланиб буйрак трансплантацияси ва бошқа аъзолар трансплантацияси кенг қўламда ўтказиб келинмоқда.

Ҳозирда тиббиётни янада ривожлантириш учун чет ел инвестициялари мамлакатимизга кенг тадбиқ етилмоқда, тиббиётдаги барча янги техника, технологиялар, аппаратуралар кириб келмоқда. Буйрак трансплантацияси ва бошқа аъзолар трансплантацияси ҳақидаги сўнги янгиликларини Республика ўрта тиббиёт ва фармацевтика ҳодимларини малакасини ошириш ва уларни ихтисослаштириш марказининг “Замонавий жарроҳликда ҳамширалик иши”, “Ички касалликларда ҳамширалик иши”, “Реанимацияда ва интензив терапияда ҳамширалик иши”, “Шошилиш тез тиббий ёрдам кўрсатиш” ва бошқа йўналишлар бўйича ўқийдиган тинловчиларга малумотлар бериб борилади. Буйрак трансплантациясига кўрсатма ва монеликлар, қўллаш усули ва кузатилиши мумкин бўлган асоратларида ҳамшира тактикаси ҳақида тушинчалар берилади.

Инсон аъзоларининг ва тўқималарининг трансплантацияси зарурлиги тўғрисидаги тиббий хулоса даволовчи шифокор, трансплантолог, анестезиолог, невропатолог, зарур бўлганда бошқа ихтисосликлардаги шифокорлардан иборат тартибдаги мутахассис-шифокорлар томонидан Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлиги белгиланган тартибда берилади. Жарроҳлик амалиётининг барча босқичлари, беморларни операциядан олдинги ва кейинги даволаш тиббиёт марказининг трансплантолог томонидан назоратида бўлади.

Сўнги йилларда буйрак кўчириб ўтказиш операциялар сони кескин ортиб бормоқда йилига 300 дан ортиқ операциялар ўтказилмоқда, дейарли барча операциялар муофақийтли яқунланмоқда. Буйрак трансплантация операцияси

нафақат шаҳарда балки Ўзбекистоннинг кўплаб вилоятларида ҳам ўтказилмоқда.

Буйрак трансплантацияси- бу тирик ёки вафот етган донорнинг соғлом буйраги билан касалланган ёки ишламай қолган буйракни алмаштириш учун қилинадиган операциядир. Буйрак танадан чиқиндиларни олиб ташлаш вазифасини бажаради. Улар қондаги чиқиндиларни филтрлайди ва сийдик орқали ташқарига чиқариб юборади. Буйрак танадаги электродлар ва суюқлик муозанатини сақлашда ҳам муҳим рол ўйнайди.

Буйрак ўз вазифасини бажармаса, тана захарли чиқиндиларга тўлади ва инсон буйрак трансплантациясига муҳтож бўлади.

Трансплантация асоратлари:

Қон ивиши ва қон кетиши.

Сийдик чиқариш йўллариининг ёпилиб қолиши.

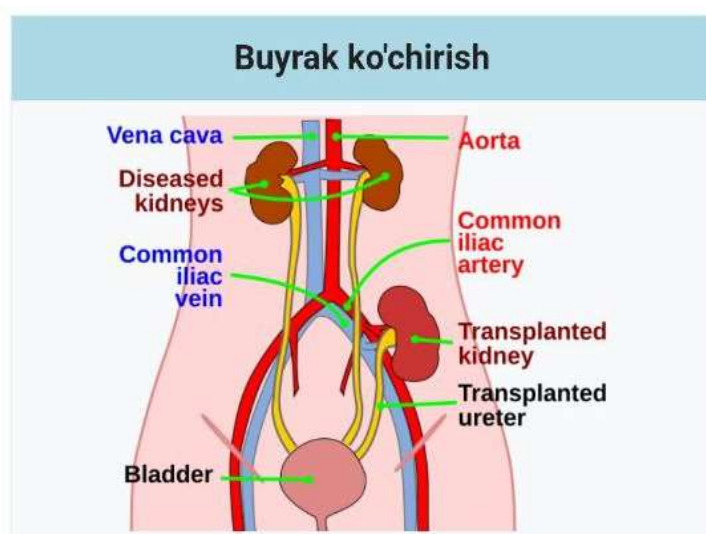
Инфекцион- донор буйрагидан юқиши мумкин бўлган инфекциялар.

Донор буйраги ретсепентга мос келмаслиги.

Юрак хуружи ва инсулт.

Ўлим.

Аутотрансплантант- беморнинг ўзидан.

Аллотрансплантант- одамдан одамга аъзо ва тўқималарини трансплантация қилиш.

Ксенотрансплантант- бошқа индивиддан.

Фойдаланилган адабиётлар

1. “Хирургик касалликлар” Эргашев. У.Ю тиббиёт нашириёти матбаа уйи
2023 Тошкент.

2. “ Госпитал хирургия” Курбаниязоа. З.Б Садриддин Салим Бухорий 2022
Тошкент

www.edu.uz

www.minzdrav.uz

<http://www.medpoisk.ru/>

www.medi.ru

www.medlinks.ru